

ХАРАКТЕР

ОБЩО ПОНЯТИЕ ЗА ХАРАКТЕР. ХАРАКТЕР И
НАВИЦИ. ОСНОВНИ СВОЙСТВА НА ХАРАКТЕРА.
СТРУКТУРА НА ХАРАКТЕРА. ТИПОВЕ ХАРАКТЕР.

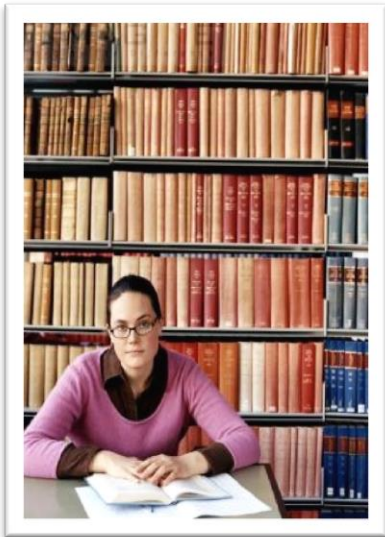

Доц. С. Цветкова, д.пс

ОБЩО ПОНЯТИЕ ЗА ХАРАКТЕР

Характерът се отнася до индивидуалните особености на личността.

Характеризира се посредством волята – проявена в умение за преодоляване на препятствия, при контактите с околните, проявена в учебната и трудовата дейност.

- Понятието характер е известно още в древна Елада. Теофраст (ученик на Платон) в трактата си “Характер” поставя въпроса защо хората, възпитавани и живеещи в сходни условия, са различни. В произведението не се дава отговор на въпроса, но са посочени 30 типа характери предимно в негативния спектър.

Характерът включва способността на личността да презентира себе си. Характерът носи и устременост (съобразно поставените цели), поради което има и съдържателно-личностна страна.

Чертите на характера се изграждат самостоятелно от индивида в процеса на добиване на жизнен опит и познания.

Знанията и уменията не са идентични на характера.

В психологията “характерът” (от гр. charakter – печат) означава съвкупността от устойчиви индивидуални особености на личността, които се проявяват в дейността и общуването, определят спецификите и типологията в поведението.

- Характерът се формира в условията на общественения живот – в процеса на взаимоотношенията с околните в различни социални групи: семейство, клас, приятели, колектив.
- Характерът е израз на материалните и духовни потребности.
- Изразява се чрез насочеността на личността и дейността, но в съдържателен план не се идентифицира с тези понятия. Важна роля в характера имат убежденията и интересите.

Характер и навици

Чертите на характера не са навични.

но всяка черта е устойчива форма на поведението и се проявява по типичен за личността начин.

Разликите между чертите на характера и навиците са:

Навикът не може винаги да прерасне в черта на характера, той е предразположение към определен вид действие;

Чертите на характера включват разбиране, мисловни процеси, воля, чувства, докато навиците не притежават подобни компоненти

Основни свойства на характера

- Сила – слабост. Силата изразява енергията, която човек влага за постигане на поставените цели, за преодоляване на препятствията;
- Твърдост-мекост. Твърдостта се свързва с упоритостта и упоритостта при отстояване на целите;
- Целенасоченост-противоречивост. Определят се от степента на съчетанията между водещите и второстепенните черти на характера;
- Дълбочина на характера. Показва водещите за личността качества, чрез които се презентира индивидуалността;
- Широта, пълнота на характера. Показва разностранните стремежи, влечения, дейности. Експанзивните личности, често показват голяма душевна щедрост, отдавайки се на другите.

Структура на характера

До скоро се приема схващането за идентичност между характер и **воля** — “човек с характер” и “волеви човек”.

Волята се свързва със силата на характера, но характерът не се изчерпва с волята.

- Своеобразието на характера се свързва и с протичането на **чувства** – характерните, силните и устойчивите чувства се вписват в чертите на характера.
- Важно значение за проявата на характера имат **интелектуалните черти** на личността – дълбочина на мисълта, увереност, инициативност, самостоятелност в мисленето.

Характерът се проявява в системата на отношения:

- ⑩ Спрямо **околните** (тактичност-грубост, истинност-лъжливост, доброта-злобност, великодушие-дребнавост)
- Спрямо отношението към **дейността** (деловитост-лекомислие, отговорност-недобросъвестност, принципност-безпринципност)
- Спрямо **себе си** (скромност-самохвалство, гордост-принизеност)
- Спрямо отношението към **вещите** (спестовност-разточителност, стопанственост-безстопанственост)
- Спрямо **природата** (турист-домушар, натуралист-натурофоб)

Типове характер

Съществуват **национални, професионални, възрастови черти** на характера.

Характерът притежава качеството гъвкавост/пластичност, изменя се и се развива.

Бива:

- **Волеви** (активен, целенасочен, деятелен)
- **Емоционален** (активира се под въздействие на порива, емоциите)
- **Разсъдъчен** (разумен)

